

Výroční

Závěrečná zpráva projektu specifického výzkumu na rok 2018 – zakázka č.2124

Název projektu: Aspekty ovlivňující výběr dalšího cizího jazyka u žáků základních škol v ČR

Specifikace řešitelského týmu

Odpovědný řešitel: PhDr. Marie Müllerová, Ph.D.

Studenti doktorského studia na PdF UHK: -

Studenti magisterského studia na PdF UHK:

Kateřina Tošovská

Petra Kvačová

Školitelé doktorandů: -

Další výzkumní pracovníci: -

Celková částka přidělené dotace: 107 000,- Kč

Stručný popis postupu při řešení projektu (max. 2 strany)

MŠMT vydalo dne 29. ledna 2013 Opatření ministra školství, mládeže a tělovýchovy č.j. MSMT-2647/2013-210, kterým se měnil Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání. Upravený Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání nabyl účinnosti od 1. 9. 2013 a cílem našeho realizovaného výzkumu bylo zjistit, jaké důvody vedou žáky českých základních škol zejména z našeho regionu k výběru němčiny jako dalšího cizího jazyka poté, co se další cizí jazyk stal povinnou součástí základního vzdělávání v ČR a školy mají za povinnost nabízet různé cizí jazyky (kromě němčiny se objevuje zejména ruština, francouzština, etc.). Dalšími intencemi výzkumu bylo zjistit, jaké podmínky mají žáci základních škol v současnosti pro učení se němčiny jako dalšího cizího jazyka a v jakých souvislostech ovlivňují znalosti, předsudky či představy o cílové zemi u žáků druhého stupně základní školy v České Republice jejich výběr dalšího cizího jazyka, v jakém rozsahu tyto zkušenosti, předsudky či představy žáků o jejich sousední zemi výběr dalšího cizího jazyka ovlivňují a jakou úlohu sehrává výuka daného cizího jazyka v rozvoji jejich kognice i imaginace o zemi cílového jazyka. Výzkumný záměr vycházel z principů evropské jazykové politiky, která dlouhodobě podporuje rozvoj konceptu plurilingvismu na evropském kontinentu a současně podporuje učení se jazyků sousedních zemí. Dle EU patří znalost minimálně dvou cizích jazyků k základním kompetencím občanů EU, neboť dle názorů Rady Evropy spolu s jazykovými kompetencemi se učení cizích jazyků výrazně podílí na rozvoji osobnostním i kulturním a slouží jako významný prostředek pro sbližování Evropy, což je zejména v dnešní době v Evropě velmi důležité a zásadní téma.

Po obdržení pozitivních výsledků z druhého kola výběrového řízení na projekty specifického výzkumu dne 5. 4. 2018 jsme realizovali první pracovní schůzku našeho pracovního týmu a vypracovali harmonogram postupu realizace našeho projektu. Schůzky pracovního týmu se

nadále konaly pravidelně každý měsíc až do listopadu 2018. V dubnu jsme také začali pracovat na tvorbě dotazníku, který jsme chtěli aplikovat při našem výzkumném šetření. Finální verze dotazníku byla hotova na počátku května 2018. Současně jsme začali intenzivně navazovat kontakty se školami, na nichž jsme chtěli provést výzkumné šetření. Tato fáze byla velmi obtížná, neboť žádosti zaslané na školy o možnosti realizace našeho výzkumu se nám většinou vracely s negativní odpovědí a ani osobní návštěvy studentek situaci nezlepšily. Jak jsme zjistili dodatečně z pozdějších rozhovorů s vyučujícími německého jazyka z našeho regionu, nechuť či nezáměr o realizaci výzkumu způsobil jednak fakt, že o něj žádaly „pouze“ studentky a jednak jedna z otázek, která měla za cíl zjistit, jak jsou žáci spokojeni s výukou němčiny. Druhý důvod je bohužel dost jasným signálem o skutečnosti, jak se učitelé obávají hodnocení své práce ze strany svých žáků. Z výše uvedeného důvodu jsem tedy musela vyučující a školy navštívit osobně já jako hlavní řešitelka projektu, a teprve tehdy jsme získali přístup do několika škol v našem regionu. Jelikož se cesty konaly často velmi rychle, řada z nich nebyla placena z peněz projektu, ale z osobních zdrojů hlavní řešitelky. Pro realizaci výzkumu na českých základních školách se nám nakonec podařilo získat 12 škol převážně z regionu východních Čech a severní Moravy. Naší intencí bylo, aby se školy nenacházely v blízkosti hranic s německy hovořícími zeměmi. Jednalo se záměrně o různé typy škol – velké městské školy, malé městské školy, vesnické školy etc. Realizace výzkumného šetření na českých školách proběhla na základě domluvy s vedeními škol a příslušnými vyučujícími z malé části v první polovině června 2018 (druhá polovina června je již věnována často mimoškolním aktivitám) a z hlavní části v období září – listopad 2018. Celkem jsme získali data od 512 respondentů a respondentek z českých základních škol. Kromě dotazníkového šetření byly realizovány také polostrukturovaná skupinová interview se žáky a s jejich učiteli německého jazyka. Získaná data byla částečně zpracována v prosinci 2018 a částečně v lednu 2019. Paralelně s těmito procesy se pracovalo na odborných článcích o problémech výběru dalšího cizího jazyka na českých základních školách a problémech učitelů němčiny při výuce německého jazyka v současné době. V rámci specifického projektu byla rovněž plánována účast na konferenci v Aténách, v Plzni a Praze, kde měly být prezentovány intence daného výzkumu a částečné výsledky. Kvůli paralelní časové shodě - mezinárodní konference v Aténách se konala ve dnech 2 - 6. 10. 2018 a konference v Praze 5.- 6. 10.2018 - se řešitelka projektu zúčastnila jen konference v Aténách a její příspěvek bude vydán na „web of science“ (příspěvek již schválen). Pražské konference se hlavní řešitelka zúčastnit nemohla, účast na ní odmítly z časových důvodů i spoluřešitelky - studentky. Všechny řešitelky se zúčastnily konference Českého svazu germanistů v Plzni (květen 2018), kde byl rovněž přednesen příspěvek, který byl akceptován pro vydání ve sborníku z konference (plánovaný rok vydání 2019). V současnosti pracujeme na textech odborných článků, které chceme nabídnout ke zveřejnění v časopise Cizí jazyky (ČR) a Info DaF (SRN).

Splnění kontrolovatelných výsledků řešení

V říjnu 2018 bylo schváleno přijetí příspěvku z konference Svazu germanistů v Plzni (plánovaný rok vydání 2019)

V prosinci 2018 bylo schváleno přijetí příspěvku s názvem “GERMAN AS A SECOND FOREIGN LANGUAGE AT CZECH SCHOOLS” z 9th ICEEPSY konference v Aténách 2018 (vazba na RIV)

Ve finální fázi je vypracování odborných článků, jehož spoluautory budou studentky-řešitelky a který bude nabídnut k publikování v periodiku Cizí jazyky (ČR) a Info DaF (SRN) (vazba na RIV).

Přehled realizovaných výdajů:

- a) osobní náklady (mzdy, odměny, odvody na zdravotní, sociální a úrazové pojištění, tvorba sociálního fondu, dohody o provedení práce a dohody o pracovní činnosti) a jejich stručné zdůvodnění:
4 000,- mzdové náklady včetně odvodů, jeden řešitel za realizaci projektu

- b) stipendia a jejich stručné zdůvodnění:
13 200,- za odborné rešerše z domácích i zahraničních zdrojů (prioritně německý jazyk), participaci na realizaci výzkumu zpracování výsledků výzkumu, pomocné organizační, logistické a kancelářské práce, účast na konferenci v Plzni (2 dny)
Studenti jsou spoluautoři příspěvků pro časopisy, které jsou vypracovávány za podpory a s vedením řešitelky projektu.

- c) materiálové náklady (výdaje na pořízení drobného dlouhodobého hmotného majetku, nehmotného majetku – software, kancelářské potřeby, ostatní materiál) a jejich stručné zdůvodnění:
1849,- digitální záznamník, 3 383,- 3 flash disky AMaxtor M3 – materiálové vybavení pro realizaci výzkumu a zpracování dat a plánovaných výstupů
11 274,- kancelářské potřeby (celkové náklady se zvýšily z důvodu přesunu části financí z oblasti cestovního řešení projektu a absencí na plánované konferenci MŠMT v Praze)
13 609,- odborné knihy (celkové náklady navýšeny z důvodů výše uvedených)

- d) další náklady (služby, jiné výdaje) a jejich stručné zdůvodnění
180,- tisk posteru na konferenci

- e) náklady nebo výdaje na služby a jejich stručné zdůvodnění
8 000,- překlad textu příspěvků do AJ, úpravy textů a jejich finální korekce
5 200,- odborné poradenství v oblasti IT (zpracování dotazníků)

- f) doplňkové (režijní) náklady nebo výdaje v souladu s příslušným řídicím aktem UHK -
- g) cestovné a jeho stručné zdůvodnění
30 140,- cestovné v ČR a v zahraničí (realizace výzkumu na českých školách, účast na konferenci v Aténách včetně ubytování, dopravy, diet, účast na konferenci v Plzni) – viz rozpis „výsledkovky“
15 255,- konferenční poplatek Atény

264,- cestovní pojištění

256,- bankovní poplatky

Povinné přílohy:

- a) kopie publikačních výstupů – budou dodány po jejich obdržení (viz výše)
- b) výpis z OBD – výsledky publikační činnosti podpořené projektem (po publikaci příspěvků)
- c) Výsledovka“ z ekonomického informačního systému Magion – vyúčtování dotace

Datum: 4. 1. 2019

Podpis odpovědného řešitele